

6. Fedorenko V. H. Stratehiya innovatsiynoho rozvytku suchasnoho pidpryyemstva: monohr. / za red. V. H. Fedorenka, T. Ye. Voronkovoyi – K.: TOV «DKS tsentr», 2014. – 338 s.

7. Fedulova L. I. Upravlinnya innovatsiynym rozvytkom pidpryyemstva: monohrafiya / Za zah. red. V. H. Fedorenko, L. I. Fedulovoyi. - K.: TOV «DKS tsentr», 2014. – 346 s.

8. Chumak L. F. Innovatsiyna diyal'nist' pidpryyemstva v suchasnykh umovakh // Biznes Inform. – 2012. – # 12. – С. 209-212.

9. Prodius I.P. Udoskonalennya upravlinnya innovatsiynoyu diyal'nistyu na promyslovykh pidpryyemstvakh / I.P. Prodius, V.V. Klimenko // Труды Одесского политехнического университета. – 2015. – Вып. 1 (27). – С. 273-277.

10. Zakharchenko V.I., Korsikova N.M., Merkulov M.M. Innovatsiynyy menedzhment: teoriya i praktyka v umovakh transformatsiyi ekonomiky: Navchal'nyy posibnyk. – K.: Tsentр uchbovoyi literatury, 2012. – 448 s.

11. Symonenko D.S. Osnovni pidkhody shchodo vyznachennya sutnosti ta dzherel finansuvannya innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstv Ukrainy // Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'.. – 2012.. – Vyp. 4 (47). – S.18-27.

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., професор, Одеський національний економічний університет

6.09.2017

:
УДК 352.07

Гейко Людмила, Луценко Юлія, Ковальова Руслана

ЦІЛЬ ТА СУТНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ

У статті проаналізовано теоретичні аспекти децентралізації як основи в утвердженні демократичної моделі управління. Доводиться важливість запровадження реформи з децентралізації влади на шляху розвитку України як демократичної правової держави. Досліджено

проблеми децентралізації в Україні. Розглянуто питання децентралізації влади в контексті поточного реформування місцевого самоврядування в Україні. Увагу сфокусовано на реалізації Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Проаналізовано нормативно-законодавчу базу для проведення реформи з децентралізації влади.

Зроблено висновок, що процес децентралізації потребує комплексної роботи компетентних осіб та усвідомлення територіальними громадами своїх можливостей на місцях. Впровадження децентралізаційних процесів сприятиме посиленню демократії в державі та підвищенню її стабільності.

Ключові слова: територіальна громада, децентралізація, реформа місцевого самоврядування, територіальний розвиток, комплексне реформування.

Гейко Людмила, Луценко Юлія, Ковалева Руслана

ЦЕЛЬ И СУЩНОСТЬ РЕФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ И ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ВЛАСТИ

В статье проанализированы теоретические аспекты децентрализации как основы в утверждении демократической модели управления. Доказывается важность внедрения реформы по децентрализации власти на пути развития Украины как демократического правового государства. Исследованы проблемы децентрализации в Украине. Рассмотрены вопросы децентрализации власти в контексте текущего реформирования местного самоуправления в Украине. Внимание сфокусировано на реализации Концепции реформы местного самоуправления и территориальной организации власти в Украине. Проанализирована нормативно-законодательная база для проведения реформы по децентрализации власти.

Сделан вывод, что процесс децентрализации требует комплексной работы компетентных лиц и осознание территориальными общинами своих возможностей на местах. Внедрение децентрализационных процессов будет способствовать усилению демократии в государстве и повышению его стабильности.

Ключевые слова: територіальна громада, децентралізація, реформа місцевого самоуправління, територіальне розвиток, комплексне реформування.

Geiko Ludmila, Lutsenko Julia, Kovaleva Ruslana

OBJECTIVE AND SUMMARY OF THE REFORM OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AND TERRITORIAL ORGANIZATION OF POWER

In the article the theoretical aspects of decentralization are analyzed as a basis in establishing democratic model of the governance. The importance of the reform of the decentralization of power to the development of Ukraine as a democratic state are proved. The problems of the decentralization in Ukraine are investigated. The questions of the decentralization of power in the context of the current local government reform in Ukraine are considered. Attention is focused on the implementation of the Concept of the local self-government and territorial organization of power in Ukraine. The normative legal framework for the reform of decentralization are analysed.

It is concluded that the decentralization process requires the integrated work of competent persons and awareness of local communities of their capabilities in the region. Implementation of decentralized processes will strengthen the democracy in the country and increase its stability.

Keywords: local community, decentralization, reform of local self-government, local development, comprehensive reform.

Постановка проблеми. Ввелике значення для розвитку України як демократичної держави має впровадження реформи з децентралізації влади. Ця реформа полягає у передачі повноважень центральних органів влади територіальним органам, забезпеченні активної участі населення в управлінні справами держави та суспільства в цілому. Проведення реформи децентралізації є досить актуальною на сьогоднішній день й широко обговорюється громадськістю, експертами, політиками та науковцями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем, пов'язаних з впровадженням реформи децентралізації влади, розвитком місцевого самоврядування присвячені праці В. Авер'янова, В. Бакуменко, М. Братковського, І. Грицяка, Б. Данилишина, А. Лелеченко, В. Мамонова, О. Скрипнюк, І. Цурканової тощо. Однак, достатньо широке коло питань остається ще не вирішеним до кінця та потребує подальших досліджень.

Невирішені раніше частин загальної проблеми. Проблеми децентралізації влади завжди були актуальні в науці та практиці державотворення нашої держави ще з моменту проголошення незалежності України. Вони загострились у 2014 році. З 2010 р. в Україні фактично існувала супер-президентська республіка, за якої була встановлена жорстка централізація повноважень та ресурсів у вертикалі органів виконавчої влади. За цих умов значно була обмежена роль Кабінету Міністрів України як вищого органу в системі виконавчої влади, Верховна Рада опинилась у стані за якого виникла загроза існуванню парламентаризму в Україні та зовнішня ситуація навколо України загострили питання децентралізації влади. Правове регулювання питань адміністративно-територіального устрою є недостатнім і суперечливим.

Метою статті є дослідження проблем щодо формування нової демократичної моделі управління, зорієнтованої на посиленні ролі територіальних громад, та обґрунтування шляхів їх вирішення..

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розбудови України як демократичної, соціальної та правової держави з урахуванням глобальних змін, які відбуваються останнім часом, розвиток місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики.

Провідна ідея децентралізації полягає в передачі органам місцевого самоврядування компетенції для розв'язання питань, пов'язаних із місцевими потребами. Місцеві інтереси набагато краще можуть бути оцінені на місцях, ніж центральною владою, яка задовольняє останні за вищу ціну, ніж при забезпеченні їх місцевою владою.

Децентралізація – один із засобів підвищення ефективності функціонування публічної влади. Проблема децентралізації вже тривалий час знаходиться в полі зору українських науковців. Це пов'язано, перш за все, з успішною реалізацією засад децентралізації у

більшості держав Європейського Союзу. Децентралізація – це спосіб визначення та розмежування функцій, більшість з яких передаються з рівня центральних органів на нижчий рівень та стають завданнями та повноваженнями органів місцевої влади [1, с. 9].

Кожна децентралізована країна зробила свої кроки до децентралізації влади. Україна визначила для себе наступні п'ять кроків:

1. Визначити територіальну основу органів місцевого самоврядування та виконавчої влади.
2. Розмежувати повноваження державної влади між органами місцевого самоврядування різних рівнів.
3. Розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади..
4. Визначити потребу у кількості ресурсів на кожному рівні.
5. Зробити органи місцевого самоврядування підзвітними перед виборцями і державою.

Основна мета децентралізації – підвищення ефективності роботи державного механізму й активізації розвитку регіонів. Показниками такої ефективності й активізації є повноцінне забезпечення прав та обов'язків місцевого населення та органів місцевої влади [2, с.140].

Слід зазначити, що децентралізація є однією з форм розвитку демократії, це дає змогу розширити повноваження місцевого самоврядування, активізувати та залучити населення для забезпечення власних інтересів та потреб, зменшити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи його механізмами саморегуляції, які вироблені безпосередньо самим суспільством, а також зменшити витрати держави й платників податків на утримання державного апарату [3, с. 23].

Перш за все, з децентралізацією влади пов'язуються надії українського суспільства на підвищення рівня та якості життя, обсягу та якості суспільних послуг, максимальне наближення їх до споживача. Фінансова децентралізація створює умови для соціально-економічного розвитку територій. Державна фінансова підтримка об'єднаних територіальних громад сприяє зміцненню соціальної інфраструктури та створенню нових робочих місць.

Децентралізація має певні демократичні переваги, оскільки передбачає передачу управління максимальним числом справ в руки

безпосередньо зацікавлених осіб або їх представників [4]. В. Гройсман наголошує, що держава, віддаючи повноваження місцевим органам управління, не втрачає свого центрального значення, а навпаки отримує можливості вибудовування більш стрункого й ефективного організму соціального управління [5, с. 29]. Саме на місцевому рівні, констатує І. Цурканова, де у людей є можливість безпосередньо впливати на прийняття рішень, що поліпшують їхнє життя, теоретичні основи демократії наповнюються практичним змістом, і це надає відчутний імпульс розвитку демократичних процесів у всьому суспільстві [6, с. 276].

Проблеми, які виникли при впровадженні децентралізації, значною мірою зумовлені тим, що в державі до сих пір не сформовано сильне місцеве самоврядування, яке б ефективно розв'язувало питання місцевого значення, тим самим забезпечуючи поліпшення умов життя населення України та звільнивши органи центральної влади від невластивих їм функцій. Слід зазначити, що спроби провести реформування місцевого самоврядування в державі досі не були успішними.

На сьогоднішній день децентралізація – це необхідна передумова виходу України з політичної кризи. Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження від 1 квітня 2014 року №333-р, яким схвалив третю Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [7]. Першим нормативно-правовим актом, у якому йшла мова про реформу місцевого самоврядування, була Концепція державної регіональної політики, яка була затверджена 25 травня 2001 указом Президента України за номером № 341/2001 [8]. 29 липня 2009 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 900-р було схвалено підготовлену Концепцію реформи місцевого самоврядування, але вона не обґрунтовано була скасована в 2012 р.

Основні положення місцевого самоврядування України визначені Конституцією України, Європейською хартією місцевого самоврядування, Законом України (ЗУ) «Про місцеве самоврядування в Україні», ЗУ «Про службу в органах місцевого самоврядування», ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад», ЗУ «Про добровільне об'єднання громади» та низкою інших законів та підзаконних актів.

Загалом на сьогодні питання, що належать до компетенції місцевого самоврядування, регулюються близько 700 законами та

більше ніж 3 тис. нормативно-правовими актами. Частина з них містить норми, що породжують колізії як у середині цих правових актів, так і між самими актами. Зрозуміло, що конституційна реформа зумовлює необхідність внесення змін до частини цих документів, що потребуватиме протягом певного часу додаткових зусиль та адаптації до нових умов. Це потрібно використати, щоб усунути наявні колізії у законодавстві.

До основних проблем системи адміністративно-територіального устрою України, що обумовлюють необхідність його реформування, належать:

- надмірна кількість адміністративно-територіальних одиниць базового та районного рівнів, що знижує ефективність управління територіями. Більшість одиниць базового рівня не мають достатнього економічного потенціалу для свого розвитку. Це не відповідає європейським тенденціям, згідно яких територіальні адміністративні утворення повинні мати достатній фінансово-економічний, інституційний та кадровий потенціал для забезпечення високого рівня надання суспільних послуг населенню та соціально-економічного розвитку;

- деградація системи сільського розселення та прискорена депопуляція населення в малих сільських радах. З 1991 року чисельність сільського населення в Україні зменшилась на 2,5 млн осіб, кількість сільських населених пунктів скоротилась на 348 одиниць. Водночас, кількість сільських рад збільшилась на 1067 одиниць. Чисельність населення половини територіальних громад становить менше 3 тис. осіб, у 4,8 тис. громад (40 % від загальної кількості) проживає менше 1 тис. осіб, а в понад 1,1 тис. сільських громад (9,4 %) – менше 500 осіб, у більшості з них не утворено виконавчих органів сільських рад, немає бюджетних установ, комунальних підприємств тощо. Можливості реалізації самоврядування у таких громадах обмежені. Це призводить до неефективного витрачання ресурсів на забезпечення функціонування органів публічної влади у адміністративно-територіальних одиниць з малою чисельністю населення;

- невідповідність статусу адміністративно-територіальних одиниць та їхнього кадрового, ресурсного та організаційного потенціалу. Більшість сільських громад дотаційні, публічні послуги в них надаються на низькому рівні або ж відсутні взагалі. Дотаційність

5,4 тис. бюджетів місцевого самоврядування становить понад 70 %, 483 територіальні громади на 90 % утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Лише 5 % сільських громад, за оцінками Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, можна вважати самодостатніми, здатними забезпечувати поступальний соціально-економічний розвиток своїх громад;

- складна й ієрархічно невпорядкована структура адміністративно-територіального устрою: наявність у складі адміністративно-територіальних одиниць інших одиниць цього ж рівня, розривність території адміністративно-територіальних одиниць; нерівномірна доступність та віддаленість від адміністративного центру адміністративно-територіальної одиниці;

- законодавча неврегульованість правового статусу адміністративно-територіальних одиниць: відсутність єдиної системи та порядку віднесення населених пунктів до категорій сіл, селищ, міст; існування таких адміністративно-територіальних одиниць як селище міського типу, сільрада, селищна та міська рада; відсутність чітких критеріїв для утворення районів, районів у містах;

- відсутність у багатьох випадках точно визначених меж адміністративно-територіальних одиниць або встановлення частини меж таких одиниць без урахування місцевих географічних та інших факторів, відсутність відповідних картографічних матеріалів.

Метою концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні є визначення напрямів, механізмів та строків формування ефективного місцевого самоврядування спроможної максимально забезпечити надання якісних та доступних публічних послуг; задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території; узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади включає три складові.

1. Територіальне наближення послуг до людей.

Перший етап: формування об'єднаних громад з центрами, що фактично стануть новими районними центрами (орієнтовно від 2 до 10 центрів в існуючих межах району).

Другий етап: розширення меж (укрупнення) існуючих районів, які будуть лише управляти школами-інтернатами, районними

дорогами та районною лікарнею, а не надавати щоденних послуг громадянам. Межі областей залишаються без змін.

2. Передача об'єднаним громадам влади включає в себе:

- управління школами, лікарнями, дорогами, перевезеннями, землями, благоустроєм, інвестиціями передають територіальній громаді та її раді;

- районні державні адміністрації та обласні державні адміністрації ліквідуються;

- в районі вводиться посада державного урядника;

- в селах залишаються старости сіл;

- створюється муніципальна поліція.

3. Передача об'єднаним громадянам грошей: 65% податків і коштів залишатиметься на місцях в об'єднаних громадах (зараз 20%); 35% надходитиме в центр; створюються можливості для прямих міжнародних запозичень, допомоги громадянам та інвестування.

Протягом 2014-2015 років Верховною Радою, Кабінетом Міністрів України на підтримку реформи з децентралізації було прийнято цілу низку нормативно-правових актів, а саме: Закони України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори», «Про засади державної регіональної політики», «Про ратифікацію Додаткового Протоколу до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах органу місцевого самоврядування», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг», Постанова КМУ «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» тощо.

Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 було схвалено «Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», якою визначено мету, напрямки руху, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України. У Стратегії щодо децентралізації та реформи державного управління зазначено, що «метою політики у сфері децентралізації є

відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування» [9].

Також слід зазначити, що Президентом України поданий законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади» (реєстр. № 2217а від 1 липня 2015 року), який включено до порядку денного № 1707-VIII від 01.11.2016. Цим законопроектом передбачено, що джерелом влади в Україні повинні стати місцеві громади, які самостійно будуть збирати податки й розподіляти бюджет. Місцеві органи влади отримають значний об'єм повноважень. У власність територіальних громад передаються землі, рухоме й нерухоме майно, комунальні об'єкти, природні ресурси тощо. Замість обласних та районних адміністрацій держава буде представлена інститутом префектів [10].

Посада префектів вводиться з метою нагляду за додержанням Конституції та законів України органами місцевого самоврядування на відповідній території. У законопроекті зазначено, що префект координує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади та здійснює нагляд за додержанням ними Конституції й законів України; забезпечує виконання державних програм; спрямовує і організовує діяльність територіальних органів, центральних органів виконавчої влади та забезпечує їх взаємодію з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного або надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації. Глава держави зможе тимчасово призупиняти повноваження місцевих органів влади у тому випадку, якщо є загроза державному суверенітету [10].

Для проведення реформи необхідно здійснити наступні п'ять кроків [10].

1. Визначити територіальну основу органів місцевого самоврядування та виконавчої влади. Іншими словами створити трирівневу систему адміністративно-територіального устрою в Україні. За Концепцією реформи планується побудувати просту та логічну систему місцевого самоврядування. Саме така система забезпечить нормальне й комфортне життя в українських містах та

селах. Саме так в європейських країнах місцева влада надає послуги людям, займається освітленням вулиць чи прибиранням сміття, а вже уряд відповідає за макроекономіку чи політику держави.

2. Розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування різних рівнів. Тобто необхідно найбільш важливі для людей повноваження передати на найближчий до людей рівень влади.

3. Розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади, тобто передати основні повноваження місцевих державних адміністрацій органам місцевого самоврядування. Виконавчій владі залишити тільки право контролю. В останні роки влада лише централізувалася. Усе більше повноважень переходили у руки виконавчої влади. Навіть дозволи на будівництво чи реєстрація шлюбу – все переходило у державну владу. Так витрати державного бюджету зростали. А ще створювались ланцюжки корупції.

4. Визначити, скільки ресурсів треба на кожному рівні. Потрібно повністю оновити бюджетну систему. Коли розмір громади чи району збільшаться – з'являться додаткові ресурси на місцях. Тобто їх можна буде раціонально використовувати. Від цього виграють мешканці сіл і містечок. Адже саме на цьому рівні потрібні гроші, наприклад, на благоустрій – ремонт доріг, охорону правопорядку, роботу початкової школи тощо. Усі місцеві бюджети отримують прямі стосунки з державним. Отже, кошти до місцевої громади надходитимуть стабільно, витрати можна прогнозувати. Місцеві податки стануть основою місцевого бюджету. Це мотивує владу громади до збору податків, а мешканців – до їх сплати. У місцевих бюджетів посиляться можливості. Це умова розвитку місцевої економіки: зникають адміністративні бар'єри, аби малий та середній бізнес міг розвиватись на значно більших територіях громади; з'являються нові робочі місця; збільшуються надходження до місцевого бюджету.

5. Зробити органи місцевого самоврядування підзвітними перед виборцями і державою.

Люди почнуть розуміти, що від їхнього голосування залежить, чи добре працюватиме для них місцева влада. А отже від самих мешканців залежить якість життя. Реформа потрібна, аби українські громадяни могли обирати собі авторитетну місцеву владу. У неї будуть повноваження, досить ресурсів і відповідальність.

Децентралізація надасть людям шанс у різних містах і селах самим творити своє майбутнє. Там, де живуть, працюють, виховують дітей, опікуються рідними.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень. Децентралізація передбачає створення фінансово незалежних громад, які зможуть самостійно і на належному рівні утримувати дитячі садки і школи, амбулаторії, будинки культури, клуби, дороги. Простіше кажучи, децентралізація – це реальний шлях до підвищення якості повсякденного життя мешканців кожного села, селища чи міста.

Найгострішим питанням залишається відповідна фінансова підтримка територіальних громад при наданні їм владних повноважень на підконтрольних територіях. Подальший розвиток потребує стимулювання одиниць самоврядування ефективно реалізувати надані їм повноваження, а також просвітницької роботи щодо усвідомлення можливостей, наданих законодавчою базою, всіма членами громади.

Результатом реформи з децентралізації влади в Україні має стати формування нової демократичної моделі управління, зорієнтованої на посиленні ролі територіальних громад, що надасть змогу їм отримати значний об'єм владних повноважень та контроль над власними справами. Впровадження децентралізаційних процесів в свою чергу сприятиме посиленню демократії в державі та підвищенню її стабільності.

Література

1. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_za_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni\(2\).pd](http://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_za_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni(2).pd)

2. Гамбург Л.С Теоретичні питання децентралізації державної влади в системі публічної влади унітарної держави / Л.С. Гамбург // Вісник Запорізького національного університету. – 2014. – № 4 (I). – С. 134-145.

3. Скрипнюк О. Децентралізація влади як чинник забезпечення стабільності конституційного ладу: теорія й практика / О. Скрипнюк // Віче : громадсько-політичний і теоретичний журнал. – 2015. – № 12. – С. 22-24.

4. Роман В. Ф. Особливості децентралізації та деконцентрації влади: теоретичний аспект / В. Ф. Роман // Ефективність державного управління. – 2014. – Вип. 38. – С. 92-98.

5. Гройсман В. Процеси централізації та децентралізації в сучасному державному управлінні / В. Гройсман // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 2. – С. 26-37. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/dums_2015_2_5.pdf.

6. Цурканова И. А. Демократический политический процесс как фактор структурных изменений в системе исполнительной власти в современной Украине / И. А. Цурканова // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2014. – Вип. 8. – С. 273-276. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2014_8_70.

7. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р // Уряд. кур'єр. – 2014. – № 67. – 11 квіт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

8. Концепція державної регіональної політики : затв. Указом Президента України від 25 трав. 2001 р. № 341/2001 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 22. – Ст. 983. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.

9. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

10. Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади. Постанова Верховної Ради України від 31 серпня 2015 року № 656-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/656-19>.

1. Bory'slavs'ka O., Zaveruxa I., Zaxarchenko E. ta in. Decentralizaciya publichnoyi vlady': dosvid yevropejs'ky'x krayin ta perspekty'vy' Ukrainy' / [Bory'slavs'ka O., Zaveruxa I., Zaxarchenko E. ta in.]; Shvejczars'ko-ukrayins'ky'j proekt «Pidtry'mka decentralizaciji v Ukraini – DESPRO. [Elektronny'j resurs]. – Rezhy'm dostupu: [http://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ya_publ_chno_vladi_dosv_d_evropejskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni\(2\).pd](http://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ya_publ_chno_vladi_dosv_d_evropejskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni(2).pd)

2. Gamburg L.S. Teorety'chni py'tannya decentralizaciji derzhavnoyi vlady' v sy'stemi publichnoyi vlady' unitarnoyi derzhavy' / L.S. Gamburg // Visny'k Zaporiz'kogo nacional'nogo universy'tetu. – 2014. – № 4 (I). – S. 134-145.

3. Skry'pnyuk O. Decentralizaciya vlady' yak chy'nny'k zabezpechennya stabil'nosti konsty'tucijnogo ladu: teoriya j prakty'ka / O. Skry'pnyuk // Viche : gromads'ko-polity'chny'j i teorety'chny'j zhurnal. – 2015. – № 12. – S. 22-24.

4. Roman V. F. Osobly'vosti decentralizaciji ta dekoncentraciji vlady': teorety'chny'j aspekt / V. F. Roman // Efekty'vnist' derzhavного upravlinnya. – 2014. – Vy'p. 38. – S. 92-98.

5. Grojsman V. Procesy' centralizaciji ta decentralizaciji v suchasnomu derzhavnomu upravlinni / V. Grojsman // Derzhavne upravlinnya ta misceve samovryaduvannya. – 2015. – Vy'p. 2. – S. 26-37. [Elektronny'j resurs]. – Rezhy'm dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/dums_2015_2_5.pdf.

6. Czurkanova Y'. A. Demokraty'chesky'j poly'ty'chesky'j process kak faktor strukturny'x y'zmeneny'j v sy'steme y'spolny'tel'noj vlasty' v sovremennoj Ukraini / Y'. A. Czurkanova // Filosofiya i politologiya v konteksti suchasnoyi kul'tury'. – 2014. – Vy'p. 8. – S. 273-276

7. Pro sxvalennya Koncepciji reformuvannya misceвого samovryaduvannya ta tery'torial'-noyi organizaciji vlady' v Ukraini : Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy' vid 1 kvit. 2014 r. № 333-r // Uryad. kur'yer. – 2014. – № 67. – 11 kvit. [Elektronny'j resurs]. Rezhy'm dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

8. Koncepciya derzhavnoyi regional'noyi polity'ky' : zatv. Ukazom Prezy'denta Ukrainy' vid 25 trav. 2001 r. # 341/2001 // Ofic. visn. Ukrainy'. – 2001. – № 22. – St. 983. [Elektronny'j resurs]. – Rezhy'm dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.

9. Pro Strategiyu stalogo rozvy`tku «Ukrayina – 2020 : Ukaz Prezy`denta Ukrayiny` vid 12 sichnya 2015 roku № 5/2015.» [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

10. Pro poperednye sxvalennya zakonoproektu pro vnesennya zmin do Konstytuciyi Ukrayiny` shhodo decentralizaciyi vlady`. Postanova Verhovnoyi Rady` Ukrayiny` vid 31 serpnya 2015 roku № 656-VIII. [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/656-19>.

Рецензент: Балджи М.Д., дк.е.н., професор, Одеський національний економічний університет

15..09.2017

УДК 338.242.2

Гринюк Ірина

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуто основні підходи до призначення джерел фінансування активів підприємства, зокрема власного капіталу як джерела фінансування оборотного капіталу. Широко описано складові частини статті «нерозподілений прибуток», їх участь у фінансуванні активів. Наголошено на важливості такої складової як амортизація та її використання при фінансуванні оборотного капіталу підприємства.

Ключові слова: необоротні активи, оборотні активи, власний капітал, амортизація.